

Finanční právo

**Odvětvotvorná
kritéria**

Jan Neckář
podzim 2007

Odvětvotvorná kritéria

- A - Samostatnost a specifčnost předmětu právní regulace
- B - Metoda právní regulace
- C - Systémová soudržnost právních norem
- D - Společenská akceptace samostatnosti odvětví

A - Předmět právní regulace I.

- Vymezení je velice obtížné, diskutabilní a nejednoznačné
- Předmětem práva je lidské chování v určitých specifických situacích – společenských vztazích
- Předmětem nejsou peníze
- Peněžní vztahy – ne všechny

A - Předmět právní regulace II.

- Chování ve společenských vztazích, které vznikají, realizují se a zanikají:
  1. v procesu tvorby a použití veřejných peněžních fondů – **VEŘEJNÉ FINANCE**
  2. v rámci mocenských ingerencí do finančních činností

B – Metoda právní regulace

- Odpověď na otázku: „Jak se uskutečňuje regulace toho, co je předmětem regulace“
- Pro FP je charakteristická určitá nerovnost postavení subjektů s ohledem na činnosti a okruhy vztahů

B - Specifika metody ve FP

- Veřejnoprávní charakter účelu regulace
- Atributivní podíl veřejné moci (veř.správa)
- Převažující mocenský charakter vztahů
- Samostatná konkretizace finančně právních povinností („autoaplikace“)
- Finančně právní akt (normativní, individuální)
- Imperativní charakter právní regulace (charakter norem)

B - Rysy metody

- Převažující veřejnoprávní charakter
- Základ v administrativněprávní metodě
- Modifikace užitím soukromoprávních prvků, nástrojů ekonomického působení (%)
- Specifika v rámci subsystémů finančního práva

C - Systémová soudržnost právních norem

- Určující prvky
  - vyšší míra vzájemných vazeb právních norem tvořících danou výseč oproti vazbám k normám jiných právních odvětví
  - relativní autonomie daného souboru norem na normách jiných právních odvětví

C - Systémová soudržnost právních norem II.

- **Vnitřní systémová soudržnost** – systém finančního práva
- **Vnější systémová soudržnost** – vztahy k ostatním právním odvětvím

C - Systémová soudržnost právních norem III.

- Subsystemy finančního práva
- Kritéria uspořádání finančního práva
- Problém obecné části a zvláštní části finančního práva
- Finanční právo hmotné a procesní
- Finanční právo správní, trestní ....
- Fiskální a nefiskální část finančního práva

C – Vnitřní systémová soudržnost

- Předmětové kritérium
  - FISKÁLNÍ ČÁST
  - NEFISKÁLNÍ ČÁST

C - Systémová soudržnost právních norem IV.

FISKÁLNÍ ČÁST

- Rozpočtové právo
- Berní právo (daňové právo)
- Celní právo
- Právní regulace veřejných výdajů
- Bilanční právo (regulace účetnictví a obdobných evidencí)

NEFISKÁLNÍ ČÁST

- Měnové právo
- Devizové právo
- Veřejné bankovní právo
- Veřejné pojišťovnické právo x pojistné právo
- Právo kapitálového trhu (veřejné)
- Puncovní právo

C – Vnější systémová soudržnost

- Dělení podle vztahu:
  - Vztahy k veřejnoprávním odvětvím
  - Vztahy k soukromoprávním odvětvím

C – Vnější systémová soudržnost IIa

- Ústavní právo: základní rámec, speciální instituty a instituce v ÚPČR – státní rozpočet, ČNB, NKÚ, čl. 10 odst. 5 LZPS ...
- Správní právo: evoluce, podíl veřejné správy, metoda, proces, odpovědnost, správní poplatky
- Trestní právo: trestní ochrana finančního práva, majetkové sankce
- OPP: exekuce, správní soudnictví, soudní poplatky
- Právo ŽP: např. ekologizace daní, enviromentální taxy
- Sociální právo: veřejné pojistné fondy – důchodové daně – státní rozpočet ...

C – Vnější systémová soudržnost IIb

- Soukromoprávní odvětví:
  - terminologie,
  - skutečnosti a události – finančně právní jevy

D - Společenská akceptace

- Evoluce
- Státní právo – správní právo – finanční právo
- Nejednotné pojetí finančního práva
- FP odvětví
- FP věda
- FP didaktická disciplína

Finanční právo JE
samostatným
odvětvím českého
právního řádu